ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Մանկավարժություն և հոգեբանություն
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ _Լ.Գ.Բաղդասարյան_ /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № _8

«_17_» _դեկտեմբեր_ 2025_ թ.

_ՄՀ/բ -038_Անձնային խանգարումների հոգեբանություն___ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ
Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 031301.00.6 Հոգեբանություն
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝. _____031301.01.6 Հոգեբանություն ___
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ ______________բակալավր________________
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ Մանկավարժություն և հոգեբանություն
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ _______հեռակա_______________________
/ առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ հեռակա __3-րդ__1 ինկիսամյակ______

Դասախոս(ներ) ՝ Տ. Ջ. Մալումյան
/անուն, ազգանուն/

էլ. հասցե/ներ_________malumyant@gmail.com_

Վանաձոր- 2025թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում 3
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները 3
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները 4
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները ....
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների ....
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը ....
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները ....
8. Դասավանդման մեթոդներ.. ...
9. Ուսումնառության մեթոդները ....
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը ....
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ..
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ.. ...
    - 12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ ...
    - 12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.. ...
    - 12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ.. ...
    - 12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ ....
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում.. ...
14. Գնահատում.. ...
    - 14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.. ...
    - 14.2. Հարցաշար.. ...
    - 14.3. Գնահատման չափանիշներ.. ...
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ.. ...

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].

«Անձնային խանգարումների հոգեբանություն» դասընթացը մասնագետների պատրաստման գործընթացում համալրում է կլինիկական հոգեբանության բնագավառի գիտելիքները: **«Անձնային խանգարումների հոգեբանություն»** դասընթացը նշանակալի տեղ է զբաղեցնում և կարևոր դեր է խաղում հոգեբանների մասնագիտական կրթության մեջ: Այն մասնագիտական վերապատրաստման անբաժանելի մասն է, որը տրամադրում է հիմնարար գիտելիքներ և հմտություններ, որոնք անհրաժեշտ են անձի շեղվածություններ և խանգարումներ ունեցող մարդկանց ախտորոշման և խորհրդատվության համար:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է.

«Անձնային խանգարումների հոգեբանություն» դասընթացը ապագա հոգեբանների վերապատրաստման կարևոր մասն է: Այն նպատակ ունի պատկերացում ստեղծելու տեսական հիմունքների, ախտորոշման և անձի խանգարումների հետ աշխատելու մեթոդների վերաբերյալ:

Դասընթացի նպատակը.

դասընթացի նպատակն է պատրաստել մասնագետներ, որոնք կարող են ախտորոշել, վերլուծել և շտկել անձի պաթոլոգիական գծերը, ինչպես նաև անհատական ծրագրեր մշակել անձի խանգարումների հետ աշխատելու և կանխարգելման համար

Դասընթացի խնդիրներն են .

- Անձի պաթոլոգիայի տեսական հիմունքների ուսումնասիրություն.
- Ծանոթացում հիմնական հասկացություններին և տեսություններին, որոնք բացատրում են անհատականության խանգարումների ձևավորման պատճառներն ու մեխանիզմները:
- Անձի պաթոլոգիաների և դրանց դասակարգումների մասին պատկերացումների զարգացման պատմության ուսումնասիրություն:
- Ախտորոշման հմտությունների զարգացում.
- Անձի խանգարումների ախտորոշման և գնահատման ուսուցում՝ օգտագործելով ընթացիկ ախտորոշիչ գործիքներն ու չափանիշները (օրինակ՝ DSM-5 կամ ICD-11):
- Անձի պաթոլոգիական գծերը բացահայտելու համար կլինիկական հարցազրույցներ անցկացնելու և պատմություն վերցնելու հմտությունների զարգացում:
- Անձի խանգարումների վերլուծություն և դասակարգում.
- Անձի խանգարումների տարբեր տեսակների (օրինակ՝ սահմանային, նարցիսիստական, օբսեսիվ-կոմպուլսիվ խանգարում) և դրանց բնութագրերի ներածություն:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները,

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

կարողությունները և հմտությունները

Այլ հոգեբանական գիտաճյուղերի սահմաններում ուսումնասիրված հոգեկան երևույթների նորմայի, հոգեկան գործունեության օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքներ:

Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը [2] և /կամ կոմպետենցիաները.

դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

Դասընթացը յուրացնելու արդյունքում ուսանողները ձեռք կբերեն մի շարք իրավասություններ, որոնք թույլ կտան արդյունավետ աշխատել անձի խանգարումներ ունեցող հիվանդների հետ, իրականացնել ախտորոշում, ինչպես նաև մասնակցել կանխարգելիչ և հետազոտական նախագծերին:

Ուսանողը պետք է տիրապետի գիտաճյուղի կատեգորիալ ապարատին

1. Իմանա հիմնական տեսական հասկացությունները

2. Անձի խանգարումների ձևավորման տեսություններ և մոդելներ, ներառյալ հոգադինամիկ, կոգնիտիվ, հոգեսոցիալական մոտեցումները:

3. Հոգեբանության մեջ անձի պաթոլոգիաների մասին գաղափարների զարգացման և էվոլյուցիայի պատմությունը

4. Անձի խանգարումների ժամանակակից դասակարգումները (օրինակ, DSM-5, ICD-11)

5. Անձի տարբեր տեսակի խանգարումների ախտորոշիչ չափանիշները և կլինիկական դրսևորումները (սահմանային, նարցիսիստական, օբսեսիվ-կոմպուլսիվ և այլն):

6. Ախտորոշման մեթոդներ՝ Կլինիկական հարցազրույցի և պատմության ընդունման ընթացակարգեր, որոնք ուղղված են անձի պաթոլոգիական գծերի բացահայտմանը:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

<u>Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ</u>

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝
<u>ԳԿ1</u> վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
<u>ԳԿ4</u> մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝
<u>ՀԳԿ1</u> գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
<u>ՀԳԿ3</u> սովորելու ունակություն,
<u>ՀԳԿ8</u> ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

<u>Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)</u>
<u>ԱԿ2</u> հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
<u>ԱԿ4</u> ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
<u>ԱԿ6</u> կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
<u>ԱԿ14</u> տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

4. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների,

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf
Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].

«Անձնային խանգարումների հոգեբանություն» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել հոգեբանական օգնության տարբեր մակարդակներում, մասնավորապես, հոգեթերապիայիում, կլինիկական հոգեբանության դաշտում և տվյալ բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու ժամանակ:

5. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)		4 կրեդիտ/120 ժամ

Աշխատանքի տեսակը		ժամաքանակ
Դասախոսություն		8
Գործնական աշխատանք		8
Սեմինար պարապմունք		
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք		104
Ընդամենը		120
Ստուգման ձևը		քննություն

6. <u>Ուսումնական աշխատանքների տեսակները</u>[4] .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը

---

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:

- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, անձի տարբեր խանզարումներ բնութագրերի կազմման, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, առանձին ախտանիշների հիմա վրա համախտանիշի ախտորոշում: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
  համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակության հարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:
  Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝
  - **<u>Ռեֆերատ</u>** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
  - **<u>Կլոր սեղան</u>** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
  - **<u>Հարցի նախապատրաստման մոդել</u>** –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
  - **<u>Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում</u>** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
  - **<u>Աշխատանքային տետր</u>** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
  - **<u>Զեկույց</u>** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:

7. **Դասավանդման մեթոդներներն են՝** [6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning),

[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

Ուսումնառության մեթոդներն են [7]՝ նյութի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, կլինիկական բնութագրերի վերլուծություն, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում….

[7] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

8. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[8].

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	Թեմա 1. Անձային նորմայի և պաթոլոգիայի սահմանումը ՀՄԴ10 ում անաձնային խանգարումների դասակարգում, անձնային խանգարումների հոգեախտաբանական դիֆերենցում, կլինիակական հարցազրույց	2				
2.	Թեմա 2. Բնավորության ոլորտի անձանային խանգարումներ Անձնային սպեցիֆիկ խանգարումների բնութագրման ժամանակակիկց մոտեցումները, դրանց ախտորոշման չափանիշները, անձնային սպեցիֆիկ խանգարումների դինամիկան, փսիխոպաթիաների դասակարգւմը: Անձնային խանգարումնեի կլինիկահոգեբանական դրսևորումները, տեսակները:	2				
3	Թեմա 3. ,, A դասի ,, անձնային խանգարումներ	2				

	Թեմա 4.,, B դասի ,, անձնային խանգարումներ					
	Թեմա 5. ,,C դասի,, անձնային խանգարումներ					
	Թեմա 6 Անձի արժեքային համակարգում, կենսական իմաստներում, հարաբերություններում ընթացող անձի խանգարումները Անձի հոգեծին զարգացում, անձի ներոտիկ զարգացում, անձի հոգեսոմատիկ զարգացում,		2			
	Թեմա 7 Անձի կախյալ զարգացում Անձի հակումների խանգարում և ոչ քիմիական կախվածություններ, հակումների մակարդակի խանգարումներ,		2			
6	Թեմա 8. Անձը և հոգեծին խանգարումներ Սուր հակազդում սթրեսին, ՀՏՍԽ, ՀՍԽ, Ադապտացիայի խանգարում, ներոտիկ խանգարումներ, տագնապային-ֆոբիկ խանգարումներ,, գեներալիզացված տագնապային խանգարումներ		2			
7	Թեմա 7. Սոմատոֆորմ խանգարումներ Նյարդային անորեքսիա, բուլեմիա, սեռական հակման խանգարումներ		2			

9. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	П с и х и а т р и я и м е д и ц и н с к а я п с и х о л о г и я : у ч е б н и к	
2.	К л и н и ч е с к а я п с и х о л о г и я [Э л е к т р о н н ы й р е с у р с]: у ч е б н и к д л я в у з о в	
3		
4		
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	А. Крылов Психология личности	
2.	Б. Зейгарник Психопатология	
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.		
2.		

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[9]
1.					
2.					

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

9.1. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[10]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[11]
1.	Ա դասի խանգարումներ		սահիկաշար			
2.	Բ դասի խանգարումներ		Գարվոր ամփոփում			
3.	Ց դասի խանգարումներ		քարտեզագում			

10. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[12]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	պրոյեկտոր
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

[10] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[11] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն
[12] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

11. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[13]:

11.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- Ընթացիկ ստուգումներ 40 միավոր
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

11.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

11.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Հասկացություն՝ նորմա և պաթոլոգիա, հակազդման մակարդակները

2. Անձնավորության սահմանումը, հիմնական հատկությունները

---

[13] «Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

3. Անձնավորության սահմանումը, տիպերը
4. հոգեկան առողջության սահմանումը. չափորոշիչները
5. Անհատականության պաթոլոգիայի ախտահոգեբանական տարբերակումը
6. Անձի պաթոլոգիաներ, (խանգարումենր)
7. Պաթոլոգիական բնույթի նշանները (DSM4), բնավորության խանգարումներ
8. Անձի պարանոյիդ խանգարում
9. Անձի նարցիստական խանգարում
10. Անձի հիստերոիդ խանգարում
11. Անձի շիզոիդ խանգարում
12. Անձի շիզոտիպային խանգարում
13. Անձի օբսեսսիվ-կոմպուլսիվ խանգարում
14. Անձի շիզոիդ և պարանոյիդ խանգարումների համեմատական վերլուծություն
15. Անձի շիզոտիպային և պարանոյիդ խանգարումների համեմատական վերլուծություն
16. Անձի նարցիստիկ և հիստրեոնային խանգարումների համեմատական վերլուծություն
17. Անձի նարցիստիկ և սահմանային խանգարումների համեմատական վերլուծություն
18. Անձի նարցիստիկ և հակասոցիալական խանգարումների համեմատական վերլուծություն
19. Անձի հիստրեոնային և սահմանային խանգարումների համեմատական վերլուծություն
20. Անձի հիստրեոնային և հակասոցիալական խանգարումների համեմատական վերլուծություն
21. Անձի սահմանայի և հակասոցիալական խանգարումների համեմատական վերլուծություն
22. Անձի ՕկԽ և կախյալ խանգարման համեմատական վերլուծություն

23. Անձի ՕԿԽ և խուսափող խանգարման համեմատական վերլուծություն

24. Անձի կախյալ և խուսափող խանգարումների համեմատական վերլուծություն

25. Անձի դեպրեսիվ խանգարում

Գնահատման չափանիշները[14].

- Տեսական գիտելիքները……40…:
- Գործնական աշխատանքները…40…:
- Ինքնուրույն աշխատանքը….20

[14] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ 031301.00.6 Հոգեբանություն
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 031301.01.6 Հոգեբանություն
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ բակալավր
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2025

Հեռակա ուսուցման համակարգ

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">ՄՀ/բ -038_Անձնային խանգարումների հոգեբանություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">4 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">3-րդ տարի,1-ին կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">16</td><td>Դասախոսություն</td><td>8</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td></td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>8</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">104</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">120</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Քննություն, ընթացիկ քննություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Ձևավորել համակարգային գիտելիքներ անձի խանգարումների առարկայի տեսամեթոդական խնդիրների վերաբերյալ</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք իմանա անձի խանգարումների դասակարգման հիմնական սկզբունքները և համագիտական մոտեցումները
Հմտություն վերլուծի անձի նորմայի և պաթոլոգիայի հոգեբանության կատեգորյալ ապարատը
Կարողություն Առարկայի, ժամանակակից և գրագետ ինֆորմացիայի որոնման և հայտնաբերման մեթոդները</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի բովանդակությունը</td><td colspan="4">Դասընթացի սահմաններում ուսանողները ծանոթանում են անձնավորության հոգեբանական բնութագրիչներին, տիպաբանությանը, նորմա և պաթոլոգիա հասկացություններին և դիֆերենցման չափանիշներին: Անձի խանգարումների դասակարգման ռուսական և ամերիկյան մոտեցումներին, կլինիկական բնութագրերին, անձի հակազդման սահմանային, նևրոտիկ մակարդակներին:</td></tr>
<tr><td>Գնահատման մեթոդները և</td><td colspan="4">Նյութի քարտեզագրում, սահիկաշարեր, բանավոր ելույթներ, գրավոր մշակումներ, անհատական և խմբային աշխատանքներ:</td></tr>
</table>

չափանիշները	Գնահատման հիմքում Բլումի տաքսոնոմիան է:
Գրականություն	Պարտադիր- Վ. Ա. Դերեչա, Գ. Ի Դերեչա ,, Անձի խանգարումներ,, Լրացուցիչ- Խ. Գասպարյան Բժշկական հոգեբանություն Перре Бауман Клиническая психология Фролова Клиническая Психология Ганнушкин Психопатии